

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ
Ϟ ΑΕΓΑΖ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 29980/08)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

10 Μαΐου 2011

*Η παρούσα απόφαση είναι οριστική, αλλά μπορεί να υποστεί
αναθεωρήσεις στη φάση της εκδοτικής επιμέλειας.*

Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο 14, η προσφυγή ανατέθηκε σε Επιτροπή τριών δικαστών.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

A. Ιστορικό

4. Η προσφεύγουσα **Ἐ** ΑΕΓΑΖ είναι ιδιωτική ασφαλιστική εταιρία με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

5. Στις 26 Νοεμβρίου 1998 το Υπουργείο Ανάπτυξης αποφάσισε ότι η προσφεύγουσα εταιρία έπρεπε υποχρεωτικά να εγγραφεί ως μέλος της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος («η Ένωση») σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4 του ν. 489/1976 και ότι όφειλε στην Ένωση εισφορές ύψους 19.000.000 δρχ. (55.759,35 ευρώ). Στις 12 Μαΐου 1999 η Ένωση κατέθεσε αίτηση στο Υπουργείο Ανάπτυξης ζητώντας την ανάκληση της άδειας λειτουργίας της προσφεύγουσας εταιρίας μετά την άρνησή της να πληρώσει τις οφειλόμενες εισφορές στην Ένωση, αλλά δεν έλαβε απάντηση.

B. Πρώτη διαδικασία

6. Στις 16 Δεκεμβρίου 1998 η προσφεύγουσα κατέθεσε προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατά του Υπουργείου Ανάπτυξης και της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος, ζητώντας την ακύρωση της απόφασης του Υπουργείου με ημερομηνία 26 Νοεμβρίου 1998. Με την υπ' αριθ. 627/2006 απόφαση, η υπόθεση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας. Με την απόφαση υπ' αριθ. 51/2008, η οποία δημοσιεύθηκε στις 8 Ιανουαρίου 2008, το δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή της προσφεύγουσας. Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2008.

Γ. Δεύτερη διαδικασία

7. Στις 29 Οκτωβρίου 1999 η Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος κατέθεσε προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατά του Υπουργείου Ανάπτυξης και της προσφεύγουσας εταιρίας ζητώντας την ακύρωση της σιωπηρής άρνησης των αρχών να ανακαλέσουν την άδεια λειτουργίας της προσφεύγουσας εταιρίας, η οποία αρνείτο να της καταβάλει τις οφειλόμενες. Με την υπ' αριθ. 628/2006 απόφαση, η υπόθεση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας. Με την απόφαση υπ' αριθ. 52/2008, η οποία δημοσιεύθηκε στις 8 Ιανουαρίου 2008, το δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή της Ένωσης. Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2008.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

8. Η προσφεύγουσα εταιρία παραπονείται ότι η διάρκεια της διαδικασίας είναι ασυμβίβαστη με την απαίτηση για εκδίκαση της υπόθεσης σε εύλογο χρόνο σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης, το οποίο προβλέπει τα εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθῆ δικαίως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση, είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως».

9. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε αυτό τον ισχυρισμό.

10. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη αναφορικά με την πρώτη διαδικασία αρχίζει στις 16 Δεκεμβρίου 1998, όταν η

προσφεύγουσα εταιρία κατέθεσε προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατά του Υπουργείου Ανάπτυξης και της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος ζητώντας την ακύρωση της απόφασης του Υπουργείου με ημερομηνία 26 Νοεμβρίου 1998, και λήγει στις 6 Φεβρουαρίου 2008, όταν καθαρογράφηκε η απόφαση υπ' αριθ. 51/2008. Συνεπώς, η διάρκεια της διαδικασίας ήταν περίπου 9 έτη και 2 μήνες για ένα βαθμό δικαιοδοσίας.

11. Όσον αφορά τη δεύτερη διαδικασία, η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη αρχίζει στις 29 Οκτωβρίου 1999, όταν η Ένωση Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος κατέθεσε προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατά του Υπουργείου Ανάπτυξης και της προσφεύγουσας εταιρίας ζητώντας την ακύρωση της σιωπηρής άρνησης των αρχών να ανακαλέσουν την άδεια λειτουργίας της προσφεύγουσας εταιρίας, και λήγει στις 6 Φεβρουαρίου 2008, όταν καθαρογράφηκε η απόφαση υπ' αριθ. 52/2008. Συνεπώς, η διάρκεια της διαδικασίας ήταν περίπου 8 έτη και 3 μήνες για ένα βαθμό δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

12. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το παράπονο αυτό δεν είναι προφανώς αβάσιμο κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3(α) της Σύμβασης. Επίσης, σημειώνει ότι δεν είναι απαράδεκτο για άλλους λόγους. Ως εκ τούτου, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτό.

B. Επί της ουσίας

13. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι ο εύλογος χρόνος της διαδικασίας πρέπει να αξιολογείται ενόψει των περιστάσεων της υπόθεσης και με βάση τα κριτήρια που έχει θεσπίσει στη νομολογία του, ιδίως την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος και των αρμόδιων αρχών, καθώς

και τη σημασία του τι διακυβευόταν για τον προσφεύγοντα στην προκείμενη διαφορά (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], No. 30979/96, παρ. 43, ECHR 2000-VII).

14. Το Δικαστήριο έχει συχνά διαπιστώσει παραβιάσεις του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης σε υποθέσεις που εγείρουν παρόμοια ζητήματα με την παρούσα (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση *Frydlender κατά Γαλλίας*).

15. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν παρουσίασε κάποιο γεγονός ή επιχείρημα που θα μπορούσε να το πείσει να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην κρινόμενη υπόθεση. Έχοντας υπόψη τη νομολογία του, το Δικαστήριο κρίνει ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της διαδικασίας υπήρξε υπερβολική και δεν ικανοποιεί την απαίτηση για εκδίκαση της υπόθεσης εντός εύλογου χρόνου.

Ως εκ τούτου, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1.

II. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

16. Επιπλέον, η προσφεύγουσα παραπονείται για το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει δικαστήριο στο οποίο μπορεί να κατατεθεί παράπονο σχετικά με την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης, σύμφωνα με το οποίο:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη ασκήσει των δημοσίων καθηκόντων των».

17. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε αυτό τον ισχυρισμό.
18. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το παράπονο αυτό συνδέεται με αυτό που εξετάστηκε παραπάνω και, ως εκ τούτου, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτό.
19. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι το άρθρο 13 εγγυάται την ύπαρξη ενός αποτελεσματικού ένδικου μέσου ενώπιον εθνικής αρχής για την προβολή του ισχυρισμού περί υπέρβασης του κατά το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης εύλογου χρόνου της διαδικασίας (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], No. 30210/96, παρ. 156, ECHR 2000-XI). Σημειώνει ότι οι ενστάσεις και τα επιχειρήματα της Κυβέρνησης έχουν χρησιμοποιηθεί αλυσιτελώς σε παλαιότερες υποθέσεις (βλ. *Κόντη-Αρβανίτη κατά Ελλάδος*, No. 53401/99, παρ. 29-30, 10 Απριλίου 2003, και *Τσουκαλάς κατά Ελλάδος*, No. 12286/08, παρ. 37-43, 22 Ιουλίου 2010) και δεν βλέπει κανένα λόγο να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην κρινόμενη υπόθεση.
20. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι στην παρούσα υπόθεση υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω της απουσίας από την εθνική έννομη τάξη ενός ένδικου μέσου με το οποίο η προσφεύγουσα θα μπορούσε να επιτύχει την έκδοση απόφασης που θα προστάτευε το δικαίωμά της για εκδίκαση της υπόθεσής της σε εύλογο χρόνο, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης.

III. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

21. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A. Αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης

22. Η προσφεύγουσα εταιρία ζητά 500.000 ευρώ ως αποζημίωση για την ηθική βλάβη που υπέστη επειδή επλήγη η αξιοπιστία και η φήμη της.

23. Η Κυβέρνηση απορρίπτει την απαίτηση και υποστηρίζει ότι, σε κάθε περίπτωση, η τυχόν διαπίστωση παραβίασης θα αποτελεί από μόνη της επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

24. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η προσφεύγουσα εταιρία πρέπει να υπέστη ηθική βλάβη. Κατά δίκαιη κρίση, επιδικάζει στην προσφεύγουσα εταιρία ως αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης το ποσό των 22.000 ευρώ, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθεί το ποσό αυτό.

B. Δικαστικά έξοδα

25. Η προσφεύγουσα εταιρία ζητά να της επιδικαστούν τα ποσά των 14.725,82 ευρώ για δικαστικά έξοδα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και των 10.000 ευρώ για τα έξοδά της ενώπιον του Δικαστηρίου. Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα εταιρία προσκομίζει τιμολόγιο 14.725,82 ευρώ για τα έξοδα που πραγματοποίησε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Αντίθετα, δεν προσκομίζει κανένα παραστατικό των εξόδων της ενώπιον του Δικαστηρίου.

26. Η Κυβέρνηση απορρίπτει τις απαιτήσεις αυτές. Παρατηρεί ότι τα έξοδα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων δεν σχετίζονται αιτιωδώς με την παρατεταμένη διάρκεια της διαδικασίας και ότι η απαίτηση αυτή είναι απορριπτέα. Όσον αφορά το ύψος των εξόδων που κατά τους ισχυρισμούς της πραγματοποίησε η προσφεύγουσα ενώπιον του Δικαστηρίου, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η απαίτηση της προσφεύγουσας δεν τεκμηριώνεται από κανένα παραστατικό. Σε κάθε περίπτωση, όμως, εάν το Δικαστήριο κρίνει

ότι πρέπει να επιδικαστεί κάποιο ποσό στην προσφεύγουσα, η Κυβέρνηση θεωρεί ότι ένα ποσό 500 ευρώ θα ήταν εύλογο.

27. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, δικαστικά έξοδα επιδικάζονται στον προσφεύγοντα μόνο στο βαθμό που αποδεικνύεται ότι ήταν πραγματικά, αναγκαία και εύλογα (βλ. *Ιατρίδης κατά Ελλάδος* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], No. 31107/96, παρ. 54, ECHR 2000-XI).

28. Όσον αφορά τα έξοδα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η διάρκεια της διαδικασίας μπορεί να επιβαρύνει τον προσφεύγοντα με αυξημένα έξοδα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και θα πρέπει ως εκ τούτου να λαμβάνεται υπόψη (βλ. *Caruano κατά Ιταλίας*, 25 Ιουνίου 1987, παρ. 37, Series A no. 119). Ωστόσο, το Δικαστήριο σημειώνει ότι τα έξοδα που ζητά η προσφεύγουσα να της επιδικαστούν στην κρινόμενη υπόθεση δεν οφείλονται στη διάρκεια της διαδικασίας, αλλά είναι τα έξοδα που συνήθως πραγματοποιούνται στο πλαίσιο τέτοιων διαδικασιών. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο δεν διακρίνει καμία αιτιώδη σχέση ανάμεσα στη διαπιστωθείσα παραβίαση και τη ζητούμενη αποζημίωση λόγω υλικής βλάβης. Συνεπώς, απορρίπτει το αίτημα.

29. Όσον αφορά τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου, σημειώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει παραστατικά βάσει των οποίων θα μπορούσε το Δικαστήριο να υπολογίσει με ακρίβεια τα έξοδα της προσφεύγουσας.

30. Έχοντας υπόψη τα προαναφερθέντα κριτήρια, το Δικαστήριο θεωρεί εύλογο να απορρίψει τη σχετική απαίτηση της προσφεύγουσας.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

31. Το Δικαστήριο ορίζει ότι οι τόκοι υπερημερίας θα υπολογίζονται με βάση το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής

χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συν τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΛΟΓΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης.
3. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης.
4. *Αποφασίζει*:
  - (α) ότι το καθ' ου Κράτος οφείλει να πληρώσει στην προσφεύγουσα εταιρία εντός τριών μηνών το ποσό των είκοσι δύο χιλιάδων (22.000) ευρώ ως δίκαιη ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθεί το ποσό αυτό,
  - (β) ότι από τη λήξη της προαναφερθείσας τρίμηνης προθεσμίας και μέχρι την εξόφληση, θα πληρώνεται απλός τόκος επί των ανωτέρω ποσών, ο οποίος θα υπολογίζεται με βάση το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συν τρεις εκατοστιαίες μονάδες,
- 45 *Απορρίπτει* τα υπόλοιπα αιτήματα της προσφεύγουσας για δίκαιη ικανοποίηση.

Έγινε στα Αγγλικά και κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 10 Μαΐου 2011 σύμφωνα με τον Κανόνα 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

Αντρέ Γουάμπαχ

Πέερ Λόρενζεν

ΒΟΗΘΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

(υπογραφή)

(υπογραφή)

Ακριβής μετάφραση από τα Αγγλικά του συνημμένου εγγράφου

Αθήνα, 25 Μαΐου 2011

Ο μεταφραστής του Υπουργείου Εξωτερικών-Βασίλειος Δ. Μπελεκούκias